

Instytut Filologii Wschodniosłowiańskich UAM

Tytuł naukowy, imię i nazwisko: DR YURY FEDORUSHKOV

Opis przedmiotu:

Seminarium dyplomowe (licencjackie* / magisterskie*) z zakresu:

- językoznawstwa*,
- literaturoznawstwa*,
- komparatystyki literacko-kulturowej*,
- przekładoznawstwa*.

* proszę podkreślić

Krótką charakterystykę tematyki / problematyki seminarium dyplomowego:

1) Frazematyka i frazeografia stosowana – jednojęzyczna, dwujęzyczna (języki: polski / rosyjski):

- ekscerpca (wyszukiwanie) par przekładowych/słownikowych w tekstach języków specjalistycznych;
- metody rozróżnienia translatów słownikowych od ekwiwalentów kontekstowych;
- weryfikacja multikonstektowa, leksykograficzna, diachroniczna, korpusowa;
- analiza kompleksowa (z akcentem na frazematyczność, autonomiczną walencyjną n-gramów połączenia stałego, dystrybucję, cechy semantyczne, przynależność do grup tematycznych) zdań oraz komponentów bitektu rosyjsko-polskiego/ polsko-rosyjskiego;
- wielaspektowe badania nad zjawiskiem lakunarności w ekranach bitektu (tekstów, a praktyce zdań równoległych);
- tagowanie multiaspektowe potencjalnych par przekładowych; ekscerpca multiaspektowa bitektowa;
- metody rozróżnienia frazemów od niefrazemów; badania nad odtwarzalnością (semantyczną, morfoskładniową, dystrybucyjną, frekwencyjną, lektową, legislacyjną) wielowyrzowców;
- wielopoziomowa interpretacja danych; badania nad obiektami (słów oraz obiektów n-gramowych autonomicznych – połączeń, zbitek leksykalnych, np. lexical bundles) typu hapax legomena, agnonim w idiolektach pisarzy – na podstawie tekstów równoległych z uwzględnieniem poszczególnych aspektów przekładoznawczych.

2) Psycholeksykologia stosowana a leksykalne relacje semantyczno-systemowe:

- analiza relacji systemowych głębokich – z zanurzeniem w synonimię, fuzynimię (na poziomie akomodacji, frazematyzacji), meronimię/partonimię, synonimię (w tym quasisynonimię) i inne;
- analiza gniazd asocjacyjnych, relacji bodziec-reakcją, reakcja-reakcja (koasocjacja);
- analiza modelu przenośni;
- badania statystyczne kwalitatywne i kwantytatywne w sieci leksykalnej typu wordnet.

3) Psycholeksykologia a wizualizacja komputerowa quasikonceptów asocjacyjnych:

- tworzenie grafów przedstawiających elementy ontyczne gniazda słownikowego (przeważnie na podstawie słowników asocjacyjnych);
- tworzenie infografik i posterów.

4) Neologizacja leksyki na poziomie monobytów (np. słów), jak n-gramów:

- weryfikacja kontekstowa;
- analiza odtwarzalności/ powtarzalności; analiza wieloaspektowa uzualizacji nowych bytów językowych;
- neosemantyzacja słownictwa;
- anotacja/tagowanie tekstu elektronicznego w systemie anotacyjnym, w tym – na narzędziach CLARIN-PL.

5) Lingwokognitologia/ konceptologia: badania konceptów językowych:

- określenie bliższego oraz dalszego otoczenia elementów ontycznych mapy konceptów; określenie relacji systemowych w obrębie konceptu; wizualizacja graficzna (grafowa) konceptu językowego;

- analiza konfrontatywna konceptów w przestrzeni językowej polskiej i rosyjskiej – na podstawie danych korpusowych – w tym korpusów równoległych;
- aspekt przekładoznawczy oraz konfrontatywny (polsko-rosyjski/ rosyjsko-polski).

Przykładowe tematy prac dyplomowych (magisterskich):

- Wymiar illokucyjny w nieprofesjonalnych rosyjskojęzycznych kulinarnych vlogach w serwisie YouTube;
- Wschodniosłowiański koncept ДОМ/ДОМ/ДИМ na podstawie słownika asocjacyjnego: porównanie i wizualizacja (na przykładzie gephi i neo4j);
- Zjawisko lakunarności i hapax legomenon w równoległych tekstach polsko-rosyjskich (na materiale powieści A. Sapkowskiego „Boży bojownicy”);
- Porównanie potencjału relacji systemowych: polski i rosyjski wymiary asocjacyjne konceptu MIŁOŚĆ;
- Pymorphy2 i MyStem: współczesne narzędzia do automatycznej analizy i opracowania tekstu w języku rosyjskim.

Przykładowa literatura:

- Boryowski, D. 2014. *Z problemów ustalania par przekładowych w oparciu o dwutekst*. W: W. Chlebda (red.). *Frazeologia a przekład*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 141–148.
- Chlebda, W. 1991. *Elementy frazematyki: wprowadzenie do frazeologii nadawcy*. Opole: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Powstańców Śląskich w Opolu.
- Fedorushkov, Y., Jurkiewicz, D., Graliński, F. 2018. *Prolegomena do automatyzacji rozpoznawania rosyjskich frazemów werbo-nominalnych*. W: M. Aleksandrak (red.). *Języki specjalistyczne w lingwistyce stosowanej: między teorią i praktyką. Seria wydawnicza „Język – Kultura – Komunikacja”* (zeszyt 23). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 107–140.
- Fedorushkov, Y., Narloch, A. 2014. *Prolegomena do dydaktycznej prezentacji konceptu językowego w wizualizacji grafowej (na przykładzie rosyjskiego konceptu БЕЛЫЙ)*. *Studia Rossica Gedanensia* 1, Gdańsk, 179–208.
- Loewe, I. 2000. *Konstrukcje analityczne w poezji Młodej Polski*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Szerszunowicz, J. 2009. *Quasi-ekwiwalenty związków frazeologicznych w teorii, frazeografii i translatoryce*. *Białostockie Archiwum Językowe* 9, 321–346. Źródło: <http://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/3789/3/Quasi_ekwiwalenty.pdf>
- Szerszunowicz, J. 2013. *On Lacunae in Contrastive Phraseology*. W: M. Fabčić, S. Fiedler, J. Szerszunowicz (red.). *Phraseologie im interculturellen Kontakt. Phraseology in Interlingual and Intercultural Contact*. Bielsko-Biała, Budapest, Kansas, Maribor, Praha: ZORA, 161–175. Źródło: <http://student.ff.uni-mb.si/objave/Zora_95_web/Zora_95.html#/4>
- Vetulani, G. 2012. *Kolokacje werbo-nominalne jako samodzielne jednostki języka. Syntaktyczny słownik kolokacji werbo-nominalnych języka polskiego na potrzeby zastosowań informatycznych. Część I*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Yury Fedorushkov, *Adaptacja warsztatu leksykograficznego do automatyzacji rozpoznawania frazemów w systemie uczącym się. Na przykładzie konstrukcji werbo-nominalnych języka rosyjskiego*. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019.
- Бергманн, А. 2001. *К проблеме фразеологических единиц в процессе неологизации языка*. W: M. Balowski, W. Chlebda (red.). *Frazeologia słowiańska. Księga pamiątkowa poświęcona prof. dr hab. Halinie A. Lilicz*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 397–404.
- Иорданаская, Л.Н., Мельчук И.А. 2007. *Смысл и сочетаемость в словаре*. Москва: Языки славянских культур.
- Котцова, Е.Е. 2010. *Гипонимия в лексической системе русского языка (на материале глагола)*. Архангельск: Северный (Арктический) федеральный университет имени М.В. Ломоносова.

- Федосов, О.И. (Fedoszov Oleg). 2004a. *Коллокации на фоне комбинаторики лексем*. W: J. Bartoszewska, W. Mokijenko, H. Walter (red.). *Frazeologia słowiańska i inne płaszczyzny systemu językowego*. Gdansk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdanskiego, 37–49.

Forma i zaliczenie przedmiotu:

- czynne uczestnictwo studentów w zajęciach;
- przygotowywanie poszczególnych fragmentów pracy dyplomowej wg harmonogramu określonego na poszczególne semestry.

Metody oceniania:

- **metody kształtujące:** monitorowanie i ewentualna korekta realizacji zadań wykonywanych przez studentów (redagowanie tekstu pracy, opracowywanie rozdziałów, analiza materiału źródłowego, itd.);
- **metody podsumowujące:** ocena końcowa polegająca na merytorycznej wartości przygotowanej pracy oraz zaangażowaniu studentów w ich opracowywanie.

Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- **bardzo dobry (bdb; 5,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową kierunku *filologia wschodniosłowiańska*, znacznie poszerzającej zakres wiedzy i zachęcającej do dalszych badań oraz znakomita wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry plus (+db; 4,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową kierunku *filologia wschodniosłowiańska*, poszerzającej zakres dotychczasowych badań oraz bardzo dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry (db; 4,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową kierunku *filologia wschodniosłowiańska* oraz dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny plus (+dst; 3,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową kierunku *filologia wschodniosłowiańska*, ale ze znacznymi niedociągnięciami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny (dst; 3,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową kierunku *filologia wschodniosłowiańska*, ale z licznymi błędami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **niedostateczny (ndst; 2,0):** niewywiązanie się w terminie z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową kierunku *filologia wschodniosłowiańska*, niewystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego.